

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

О.В. Рябініна, д.філос.н., професор

Національний університет
цивільного захисту України, м. Харків;

М.І. Харламов, д.іст.н., доцент

Національний університет
цивільного захисту України, м. Харків

В сучасному українському суспільстві, в тому числі і в економічній сфері відбуваються кардинальні зміни. Українська держава стрімко наближається до вступу до Євросоюзу, є офіційним кандидатом до вступу в ЄС. На нашу думку суспільство в країнах Європейського Союзу є у великій мірі інноваційним і українське суспільство також поступово набуває рис інноваційного. Яскравим прикладом цього є хоча б введення електронних документів.

Нажаль, уже ні для кого не секрет, що наше суспільство є вкрай диференційованим за рівнем матеріального становища різних суспільних шарів, прошарків та груп. Поляризація досягла небаченого розмаху. Розрив у доходах найбільш й найменш забезпеченого населення за останні кілька років збільшився з 4 до 15 разів. Мільйони людей мають доходи нижче середнього рівня, знаходяться за межею бідності, а повномасштабна агресія РФ проти України, нажаль ще більше поглибила ці процеси.

Серед незаможних громадян насамперед частково або повністю є непрацездатні особи, багато хто з яких не мають близьких родичів, а також

пенсіонери, особи з інвалідністю, багатодітні родини, неблагополучні родини, самотні люди похилого віку. Таке становище, природно, викликає занепокоєння мільйонів людей, що якимось чином намагається врахувати сучасна політична влада. Регулювання рівня життя населення є одним з основних напрямків діяльності урядів світу в інноваційному суспільстві. Правда, треба відразу підкреслити, що це регулювання здійснюється різними шляхами, з різною віддачею й не однаковими наслідками.

Як правило, головну роль тут грають два фактори: стан економіки країни й зміст соціальної політики. Якщо раніше регулювання рівня життя населення здійснювалося централізовано, то зараз дану проблему вирішують новими методами. Головними з них є індексація й компенсація. Індексація покликана частково або повністю відшкодувати вартість життя, що постійно зростає. Індексація здійснюється шляхом коректування доходів по мірі зростання рівня цін. Як правило, індексуються всі види грошових доходів громадян (заробітна плата, пенсії, допомоги, стипендії, інші види соціальних виплат, за винятком одноразових). Індексації не підлягають доходи від власності (акцій, паїв, нерухомості).

Іншим методом регулювання рівня життя людей є компенсація. Вона означає відшкодування витрат населення органами влади внаслідок підвищення цін, міжнаціональних конфліктів, катастроф (землетрусу, повені тощо). На відміну від індексації компенсація не передбачає постійної, систематичної підтримки людей. Виконавчі органи роблять такого роду соціальну допомогу, виходячи з наявності фінансових засобів. У числі заходів, здійснюваних державою по соціальному захистові малозабезпечених громадян, найважливішими є наступні: пільгове оподаткування; надання безкоштовних або пільгових послуг (в охороні здоров'я, транспорті, у комунальному обслуговуванні тощо); фінансова допомога для дітей, допомога з безробіття й так далі.

Особливе значення в рішенні проблеми матеріального забезпечення соціально уразливих груп населення в інноваційному суспільстві здобувають специфічні заходи. До них, зокрема, можна віднести: проведення благодійних та волонтерських акцій, розвиток добровільного страхування, продаж у кредит предметів тривалого користування для малозабезпечених верств населення, безкоштовне (або пільгове) наділення їх земельними ділянками, адресна допомога незаможним групам і родинам, об'єднання фінансової й натуральної допомоги тощо. Природно, що всі ці заходи в інноваційному суспільстві важливі завжди, але особливо в періоди кризових станів суспільства. А тому вони повинні бути використані в нашій країні по максимуму в теперішній час.

Оскільки нині українська держава з об'єктивних причин не в змозі організувати всеохоплюючу підтримку всім нужденним групам населення, розвиток вітчизняної добродійності у соціальній підтримці незаможних здобуває найважливіше значення в сучасному інноваційному суспільстві.